Valdemarskolens fraværspolitik

Børn og unge viser problemet - de er *ikke* problemet

Skolefravær er en invitation til at forstå

Skolefraværets 10 bud

1. *Skolefravær kræver opmærksomhed og tidlig handling*
2. *Skolefravær er en invitation til at forstå barnet bedre*
3. *Skolefravær er ingens skyld*
4. *Skolefravær løses bedst, når barnet inddrages - lyt ekstra nænsomt*
5. *Skolefravær kræver et tillidsfuldt samarbejde - også mellem skole og hjem.*
6. *Skolefravær kræver fleksibilitet og handling - tøven kan forværre meget*
7. *Skolefravær handler om sociale relationer - venskaber betyder alt*
8. *Skolefravær kræver små skridt - nogle frem, andre tilbage.*
9. *Skolefravær kræver håb og tro på, at alle børn fortjener en god og meningsfuld skolegang.*
10. *Skolefravær forebygges i skolerne med nærvær, tryghed og kontakt. (Skolefravær - Anne Vestergaard)*

Retningslinjer for at forebygge og håndtere

Retningslinjerne bør blandt andet forholde sig til:

- Hvordan forebygger skolen skolefravær?
- Hvordan laver skolen en tydelig ansvars- og rollefordeling omkring håndtering af skolefravær, der involverer alle voksne omkring barnet.
- Hvornår griber skolen ind (mængde, mønster, trivsel) og hvordan, herunder i forhold til samarbejdet med hjemmet.
- Hvordan indsamles og analyseres data om skolefravær?
- At fravær er et fælles ansvar, der deles mellem de voksne omkring barnet.
- Hvad skolen gør, når et barn har begyndende fravær, herunder afdækning af faktorer i klassen og på skolen med inddragelse af både barnet, familien og klassen. Ligger det koordinerende ansvar hos klasselæreren eller i klasseteamet?
- Hvordan handleplaner skal udarbejdes og følges op
- Hvordan modvirkes læringstab hos børn og unge, som er fraværende.
- Hvordan skolen arbejder med at inddrage børn og unge.
- Hvordan skolen følger op på tiltag for at vurdere fremskridt. Hvordan skolen holder kontakten til fraværende børn og unge.
- Hvordan skolen hjælper børn og unge tilbage til klassefællesskabet.
- Hvordan skolen styrker det tværfaglige samarbejde, herunder hvornår og hvordan skolen kan inddrage andre ressourcepersoner på skolen og i kommunen for at sikre, at børn og unge får den rette hjælp. Håndtering af bekymrende fravær i folkeskolen (Børns vilkår)

Fraværsindsats

En fraværsindsats er en **strategisk og helhedsorienteret tilgang** for skoler, kommuner og andre institutioner, der sigter mod at **forebygge, håndtere og reducere elevers bekymrende skolefravær** ved at se på fraværet i en bredere kontekst, involvere samarbejde mellem skole, hjem og kommune, og anvende konkrete redskaber til at understøtte både trivsel og faglige udvikling.

Hvad indebærer en fraværsindsats?

Helhedsorienteret tilgang: Forstår fravær som et symptom på underliggende problemer (f.eks. trivsel, socialt, fagligt) og ikke kun som et isoleret problem.
Systematisk arbejde: Bygger på samarbejde mellem lærere, ledelse, socialrådgivere, PPR og forældre.
Forebyggelse: Tidlig indsats og skabelse af et godt undervisningsmiljø.
Konkrete redskaber: Bruger modeller og metoder til at identificere risikobørn og intervenere tidligt.
Fokus på årsager: Afløser "hvad sker der" med "hvorfor sker det" for at finde den rette løsning.
Hvorfor er det vigtigt? Fravær kan skade elevens faglige udvikling, trivsel og sociale relationer. Det sikrer, at børn føler sig trygge ved at gå i skole.

Kort sagt, en fraværsindsats er en **proaktiv indsats for at sikre, at alle elever møder op og trives i skolen**.

Der er en tydelig organisering af håndteringen af fravær, hvor ledelse og ressourcepersoner understøtter arbejdet med en tydelig tovholder i konkrete sager med elever og klasser. Fravær håndteres med et helhedsorienteret fraværssyn og inkluderer derfor altid indsatser i de fællesskaber, eleven indgår i.

En minimal succes hver dag er bedre end modløshed og følelsen af fiasko over tid. 'Skab trygge rammer – og udviklingen vil komme'. Skolevægring er *ikke* et overskueligt problem, og derfor er der heller ikke nogen enkelte løsninger. Et **sammensat problem** kræver **sammensatte løsninger**, med bidrag fra hjem og skole og andre professionelle.

Skolefravær er barnets løsning på et problem. Årsagerne til den enkeltes fravær kan for eksempel være knyttet til læringsmiljøet i skolen, relationer til kammerater, forhold i hjemmet og barnet eller den unge selv. Forskning og praksis viser, at årsagerne til skolefravær ofte er komplekse og sammensatte på tværs af barnets arenaer.

Forhold i skolen, som kan øge risiko for skolefravær, er bl.a.

Manglende lærerstøtte og svag klasseledelse.
Uforudsigelighed i skolen og ændringer i forbindelse med skoleskift eller overgange mellem indskoling, mellemtrin og udskoling
Mobning, social isolation og ensomhed.

Forhold i familien, som kan være med til at øge risiko for skolefravær, er bl.a.

Forældres psykopatologi og overbeskyttelse
Uklare forældreroller og dysfunktionelle familierelationer
Manglende engagement i skolen og manglende viden om, hvordan man som familie kan støtte barnet.
Individuelle faktorer, som kan være med til at øge risiko for skolefravær, er bl.a.
Emotionelle vanskeligheder, for eksempel angstlidelse og depression
Diagnoser som fx ADHD/ADD, Tourettes og autisme

Ringere sociale færdigheder og lav tro på egen mestring

De elever, der i de ældste klasser har et meget højt skolefravær, har ofte også haft et lidt højere gennemsnitligt skolefravær allerede i indskolingen. Vær derfor opmærksom på de elever, der i de yngste klasser har et lidt forhøjet skolefravær.

Advarselstegn man kan se på hjemme

- Har ikke lyst til at komme i skole og spørger om at få lov at blive hjemme
- Manglende lyst til at stå op og komme i tøjet, særligt efter weekender og ferier
- Hovedpine, ondt i maven, svimmelhed, kvalme (som ofte forsvinder hvis de får lov at blive hjemme)
- Dårligt humør - opstarter konflikter med forældre/søskende før og efter skole
- Tab af tilhørsforhold f.eks. fravælger fritidsaktiviteter, kammerater m.v.
- Tab af selvværd
- Ængstelighed f.eks. ved separation fra forældre
- Træthed, tristhed, manglende appetit og/eller dårlig søvn.

Advarselstegn man kan se på skolen

- Modstand mod at gå i skole
- Drypvis fravær (kommer sent/går tidligt)
- Forlader undervisningen
- Gråd eller tilbagetrækning i klassen
- Problemer med overgange el. bestemte fag
- Hyppig opmærksomhedssøgende adfærd
- Somatiske klager
- Aggression og frustration
- Separationsvanskeligheder og mange kontakter til forældre
- Social isolation
- Pludselige fald i faglige præstationer

Beskyttende faktorer

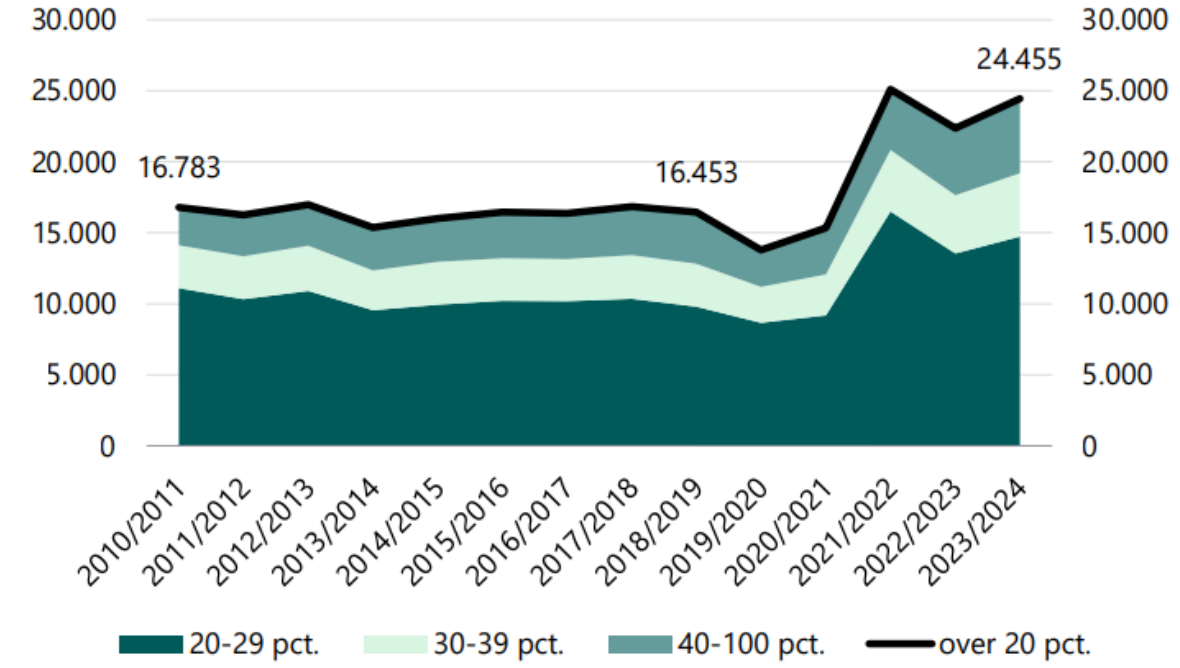
Der er også en række beskyttende faktorer, som får børn til at vælge skolen til. Det er faktorer, som giver børnene en oplevelse af nærvær og tilhørsforhold til skolen. Det kan være positive lærer-elev-relationer, venner, tryghed og forudsigelighed i undervisningen, god klasseledelse og forældresamarbejde.

Model for fraværsudviklingen hos et barn

Børns vilkår, 2020.

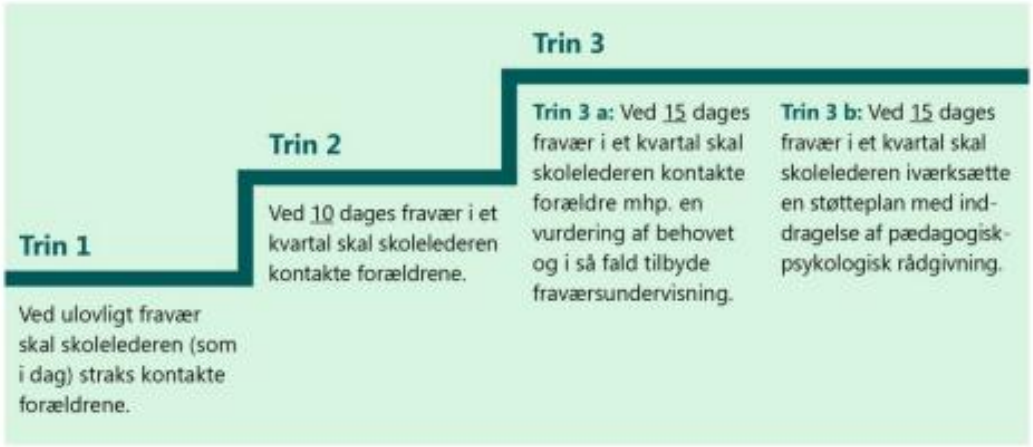
Figur 1 Udvikling i antal elever med over 20 pct. fravær fordelt på fraværspct. (akkumuleret), 2011/2012-2023/2024

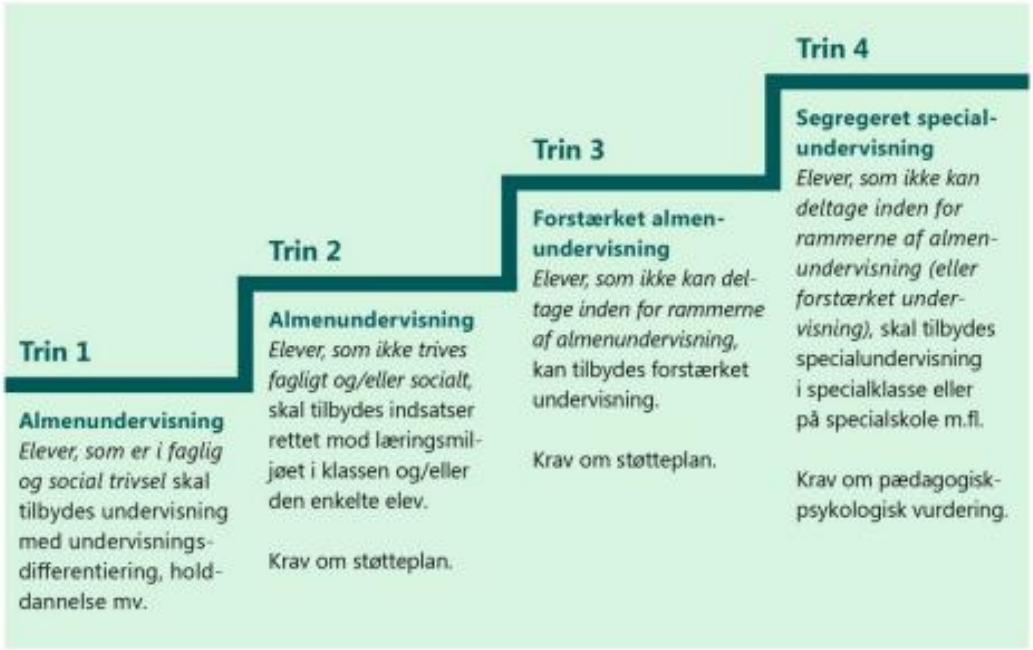
Anm.: Opgørelse er lavet pba elevernes samlede fraværsprocent i skoleåret, opgjort som antal dage eleven har været fraværende ud af antal aktive skoledage i skoleåret. Tallene omfatter elever på folkeskoler og specialskoler.
Kilde: BUVM

BØRNE- OG
UNDERVISNINGSMINISTERIET

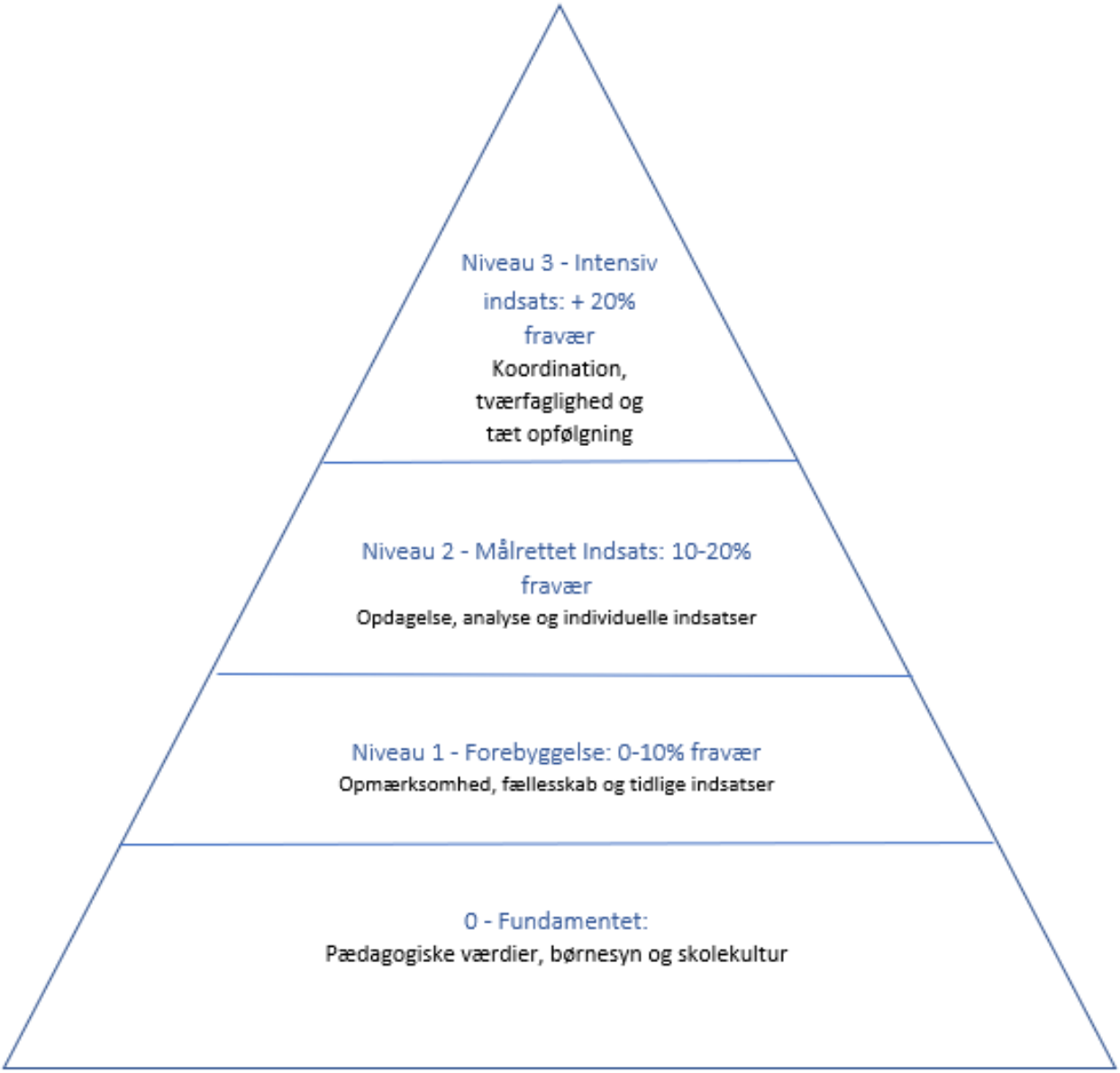
Trinmodel for dialog og indsats ved elevers fravær

Trinmodel for tidlig og forebyggende indsats for elever i faglig og/eller social mistrivsel

Indsatsmodellen MTSS (Multi-Tiered System of Support)

Fraværsteam på skolen

Skolens ledelse har det overordnede pædagogiske ansvar for, at skolen tilrettelægger et differentieret undervisningstilbud til alle elever, der er indskrevet på skolen. Det er ligeledes skoleledelsens ansvar, at alle elever, der er indskrevet på skolen, deltager i undervisningen. Hvis et barn ikke deltager i undervisningen, er skolelederen således forpligtet til at handle systematisk, og i samarbejde med forældrene og eleven, iværksætte indsatser, som kan understøtte elevens deltagelse i undervisningen og et stabilt fremmøde. For at understøtte dette arbejde skal alle skoler have et fraværsteam, som er ansvarlig for at følge elevernes fraværsstatistik, fraværsmønstre, drøfte og iværksætte fraværsindsatser både på det forebyggende, foregribende og indgribende niveau.

Skolens fraværsteam skal bestå af en ledelsesrepræsentant og en eller flere medarbejdere på skolen, som har en særlig rolle i fraværsarbejdet.

Skolens fraværsteam bør mødes en gang om måneden med følgende formål, at:

- Gennemgå fraværslister/alarmlisten
- Identificere elever med bekymrende fravær
- Drøftelse af nuværende og kommende fraværsindsatser
- Koordinering af fraværsindsatser
- Opfølgning på eksisterende indsatser
- Overblik over elevernes ulovlige fravær, samt indsatser og underretning i forhold til dette

Det lokale fraværsteams rolle og opgaver er nærmere beskrevet under hvert handletrin i handleproceduren.

Handleprocedure

Forebyggende 0-10% fravær

- Arbejder med generel trivsel
    - Frikvartersværksteder
    - Frikvartersaftaler
    - Mulighed for rolig start i SFO
- Fokus på den gode relation, nærværende voksne og trygge relationer
- Systematisk fraværsregistrering og løbende opfølgning
- Undervisningsdifferentiering og inkluderende klassemiljøer
- Bruge skema på handleplansmøder til at vurdere børn vi er bekymret for. (Opsporing; Tidlige tegn og mønstre på bekymrende skolefravær)
- Brug spørgeskema 'De 3 psykologiske behov' i klassen og/eller individuelt (?) og 'Samtale & analysemodel om skolefravær - med fokus på behovspsykologien', for at identificere mulige årsager til skolefravær. Dernæst: 'Mulige pædagogiske tiltag'. (?) (Fra bogen 'Skolefravær' af Anne Vestergaard.)
- Henvisning til 'Let tilgængelige behandlingstilbud; Min Magiske Mave, Få Styr på Angsten, Forældrepiloterne, Mind My Mind'.
- Fast procedure: Kort oplæg om ufrivilligt skolefravær ved forældremøder - ca. 20 min. Information til forældrene om vigtigheden af fremmøde (?)
- Udlevering af flyer om Ufrivillig Skolefravær. (?) https://drive.google.com/file/d/16ETfo8YnRCETdCqMARs8z1gPxXLIp6DW/view og/eller folder-om-tegn-psykisk-mistrivsel-pdf.pdf

Målrettet (Tidlig indsats) 10-20% fravær

Ved 10% fravær og en vurdering af fraværsmønster eller ved MAX. 15% fravær i indeværende skoleår igangsættes 'Tidlig Indsats':

- Tovholder på indsatsen! - Tovholder har minimum 1x ugentlig kontakt med familien.
- Samtaler med barnet og familier (Hvem gør hvad?, hvem ringer, og hvornår indkaldes der til møde, hvem 'har' mødet?'
- Møde med forældrene (Hvem deltager? - Klasselærer og ressourcelærer? - er Afdelingsleder nødvendig?) OBS! brug samtaleguiden til mødet fast! https://docs.google.com/document/d/1SlTdCJed0hoKMGQrxPbh7ZHyuA_3jx3sJsA7oOz-DoI/edit?tab=t.0
- Analyse af fraværets bagvedliggende årsager evt. gennem samtale og spørgeskema (SRAS, Spørgeskema fra Projekt Tidlig indsats, ligger på TEAMS -> Generel -> Fravær)
- Modellen 'Afdækning af skolefravær'
- Konkret fraværsindsats med udgangspunkt i analysen
- Henvisning til 'Let tilgængelige behandlingstilbud; Min Magiske Mave, Få Styr på Angsten, Forældrepiloterne, Mind My Mind'.
- Skoleforløb: Fra Fravær til Fællesskab opstart 3 x årligt?
- Midlertidige justeringer i skema, mødetid eller faglige opgaver
- Kontakt er afgørende.
    - Når vi har opnået relation og kontakt til de fraværende børn, og man har dannet sig et overblik over de bagvedliggende årsager til skolefraværet, er der ofte behov for langsommelig, gradvis og veltilrettelagt tilbageføring til skolen.
    - Eksponering er en central metode til at arbejde med skolefravær.

Intensiv indsats 20 % fravær

Hvis der ikke ses et fald i elevfraværet efter maksimalt 3 mdr. eller fraværet stagnerer eller stiger, så skal man gå videre til niveau 3. Hvis eleven på en periode på 3 mdr. har 15% fravær eller mere rykkes til niveau 3 eller hvis det vurderes at en indgribende indsats er påkrævet før alle muligheder i niveau 2 er afprøvet.

- Her er der ofte brug for et tæt samarbejde mellem skole, hjem og eksterne aktører som fx socialrådgiver, KE eller børnepsykiatrien.
- Tværfaglige indsatser og netværksmøder
- Individuelle indsatser og forløb på skolen: Fraværsforløb, Samtaler.
- Online undervisning eller sygeundervisning
- Pædagogiske tiltag eller støtte i hjemmet
- Evt. oprettelse af mellemformstilbud ift. Ufrivillig skolefravær (?)

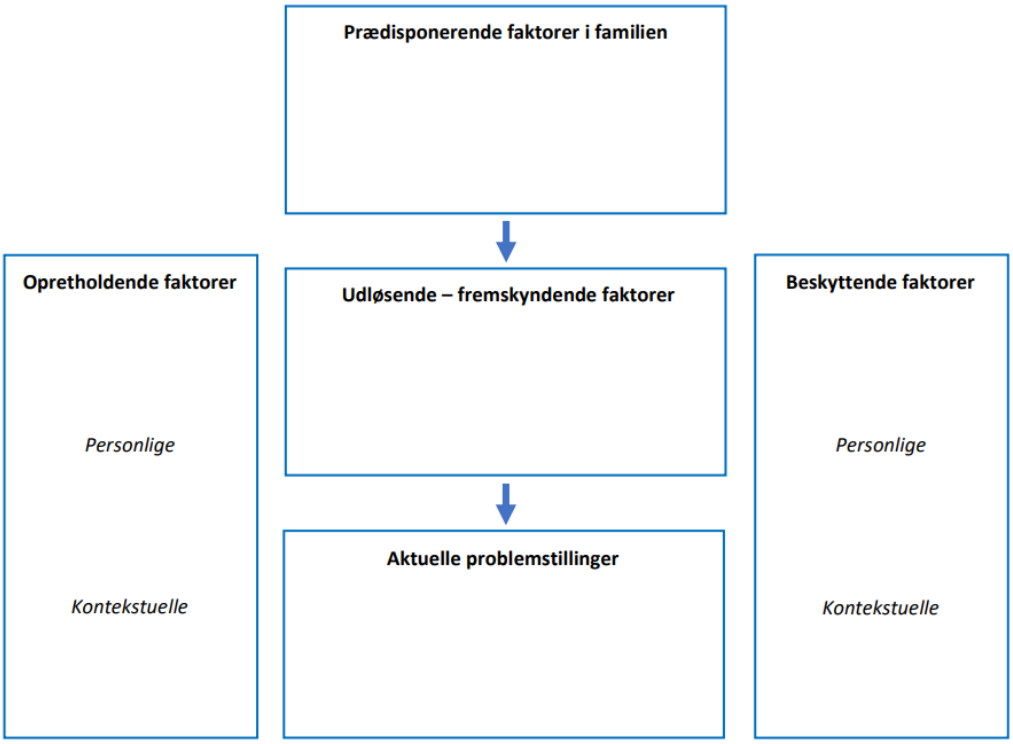
Redskab til afdækning af skolefraværet

Modellen giver et overblik over barnets situation og sammenfatter samtidig de fagprofessionelles oplevelse af situationen. Formålet med værktøjet er at være nysgerrige på alle barnet/den unges kontekster fx relationer til kammeraterne, andre voksne og læringsmiljøet i klassen, der kan have betydning for den aktuelle problemstilling *skolefravær*.

Specifikt er der tale om følgende:

- Opretholdende faktorer: Medvirker til at fastholde barnets skolevægring som fx manglende lærerstøtte, ensomhed, overbeskyttende forældre, lavere tro på egen mestring
- Beskyttende faktorer: Fremmer barnets lyst til og fremmøde i skolen fx god lærer-elev relation, tryghed, venner, forudsigelighed, forældresamarbejde
- Prædisponerende faktorer: Går forud for skolefraværet, men kan være af betydning for dette fx diagnoser, dysfunktionelle familieforhold, lærerskift
- Udløsende faktorer: Er konkrete hændelser, som er direkte årsagsforklarende til skolefraværet fx mobning

Værktøjet er således ment som en hjælp til at identificere og nuancere forskellige betydningsfulde faktorer i og omkring barnet. Samtidig gør den det også lettere at give en fælles retning for hvor og hvad, der skal ske af forandrende tiltag. [Skolefravær | Handleguide]

Inspiration til al ovenstående materiale er hentet fra:

https://skolernesudviklingscenter.randers.dk/da/det-vi-goer/fravaersindsats/vidensbank-foregribende-indsatser/ , Børns Vilkår, UVM samt Bogen 'Skolefravær' af Anne Vestergaard

Prøvehandlinger

Der findes sjældent en enkelt løsning på et komplekst problem. Skolefravær er komplekst og kræver kreative og fleksible indsatser som er systematiske. Vi arbejder med prøvehandlinger, som er en effektiv metode til at skabe forandring. En prøvehandling er små planlagte forsøg/tiltag som afprøves for en kortere periode, for at se hvorvidt der opstår en positiv effekt. I stedet for at vente på 'den perfekte løsning', handler prøvehandlinger om at turde afprøve, evaluere og justere, for at forebygge og/eller kommer ud af en fastlåst situation.

En model til prøvehandlinger

Vurdér
Opnå en fuld forståelse af barnets særlige behov ved at samarbejde tæt med barnet og dets forældre. Involvér relevante fagpersoner og instanser.

Start med at få et fælles billede af barnets fraværssituation. Hvad viser fraværsdata, og hvad fortæller barnet, forældrene og de involverede fagpersoner? Undersøg både omfang, mønstre og mulige årsager til fraværet. Er det fx. Relateret til trivsel, relationer, faglige udfordringer eller noget udenfor skolen? Vær nysgerrig og lyttende – og pas på med hurtige konklusioner.

Planlæg
Identificér på baggrund af de indsamlede oplysninger indsatser sammen med barnet og forældrene. Planlæg indsatser og støtte, der bygger på styrker og imødekommer barnets behov.

Formulér et konkret og afgrænset mål for handlingen i fællesskab. Det kan være 'Vi vil arbejde for at barnet igen kan møde ind 3 gange om ugen' eller 'Vi vil styrke trygheden omkring skoledagen ved at justere modtagelsen om morgenen'. Beslut hvilken handling der afprøves, hvem der har ansvar for hvad, og hvordan der følges op. Planen skal være overskuelig og involvere relevante aktører og tage udgangspunkt i elevens perspektiv.

Udfør
Sørg for, at de nødvendige ressourcer og støttetiltag er på plads. Overvej, om indsatsen ligger ud over det almindelige støtteniveau, som skolen og lærerne kan tilbyde. Hent faglige og relationelle forstærkninger, hvis nødvendigt.

Gennemfør prøvehandlingen i en aftalt periode – fx. 2-4 uger. Det kan være en ændring i struktur (fx. Fleksibel mødetid), en ny kontaktform (fx. Daglige sms'er eller en fast voksen) eller en ændret måde at håndtere overgange på. Sørg for, at der er løbende kontakt med barnet og forældre undervejs. Tag noter og observér, hvad der virker, og hvor der opstår udfordringer.

Evaluér
Følg op på barnets udvikling og tilpas støtten efter behov. Udfør yderligere vurderinger, hvis det er nødvendigt.

Efter prøveperioden samles teamet igen og vurderer: Hvad har virket? Har fraværet ændret sig? Hvordan oplever barnet og forældrene forløbet? Brug både kvantitative data (fx. Fremmødedage) og kvalitative indsigter (fx. Barnets egne ord) til at vurdere effekten. Tag stilling til næste skridt: Skal I fortsætte og justere? Skal handlingen skaleres op til flere børn? Eller skal I prøve noget andet?

Evalueringen afgør, om prøvehandlingen skal justeres, gentages eller erstattes med en anden indsats.